

BAMM analyseert de zeldzame gevallen van maternale sterfte in België

Het gebeurt bijna nooit dat een moeder overlijdt tijdens de bevalling of in het kraambed. We schatten dat er per jaar een 12-tal vrouwen zijn in België, op basis van de huidige cijfers van STATBEL en de Maternal Mortality Ratio (MMR) van onze buurlanden. We weten verder heel weinig over deze overlijdens, behalve wat vermeld staat op het sterftecertificaat en wat als doodsoorzaak wordt meegegeven aan het Vlaamse Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE).

Onze buurlanden daarentegen, zoals het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk en Italië, beschikken al jaren over een goed uitgewerkt registratie- en analysesysteem voor maternale sterftes. Het meest befaamde is de MBRRACE-UK: *Mothers and Babies: Reducing Risks through Audits and Confidential Enquiries across the UK* (1).

Dankzij deze systemen weten we dat een belangrijk deel van de overleden moeders een onderliggende aandoening had, zoals bijvoorbeeld een hartaandoening, die door de zwangerschap een ernstiger verloop kende. Indirecte overlijdens vormen dus het grootste aandeel van de maternale sterftes in die landen. Ook leren we van de uitgebreide analyses in onze buurlanden dat in meer dan de helft van de maternale sterftes er hiaten in de zorgketen konden worden vastgesteld, die een aandeel hadden in het overlijden (2-3).

In januari 2021 gaat het *Belgian Analysis system for Maternal Mortality* (BAMM) van start, met steun van de FOD Volksgezondheid.

De kernideeën van BAMM zijn:

De gebeurtenis wordt eerst uitgebreid geanalyseerd door de betrokken zorgverleners en hun supervisors, onder begeleiding van een kwaliteitscoördinator van het ziekenhuis die getraind is in retrospectieve incidentanalyse. Deze **lokale analyse** biedt een gelegenheid voor debriefing van de zorgverleners en voorstellen tot verdere ondersteuning bij het verwerken van de gebeurtenis.

Absoluut prioritair voor het slagen van dit project is de **'NO BLAME'** attitude van alle betrokkenen. BAMM zoekt niet naar een schuldige of zondebok. Anonimiteit en confidentialiteit worden maximaal bewaakt.

Gevallen van maternale sterfte worden **aangemeld via het bestaande platform van B.OSS.**

We includeren alle maternale sterftes tot 1 jaar na het beëindigen van de zwangerschap, ongeacht de zwangerschapsduur of de locatie van de zwangerschap. Met uitzondering van accidentele en incidentele oorzaken van sterfte.

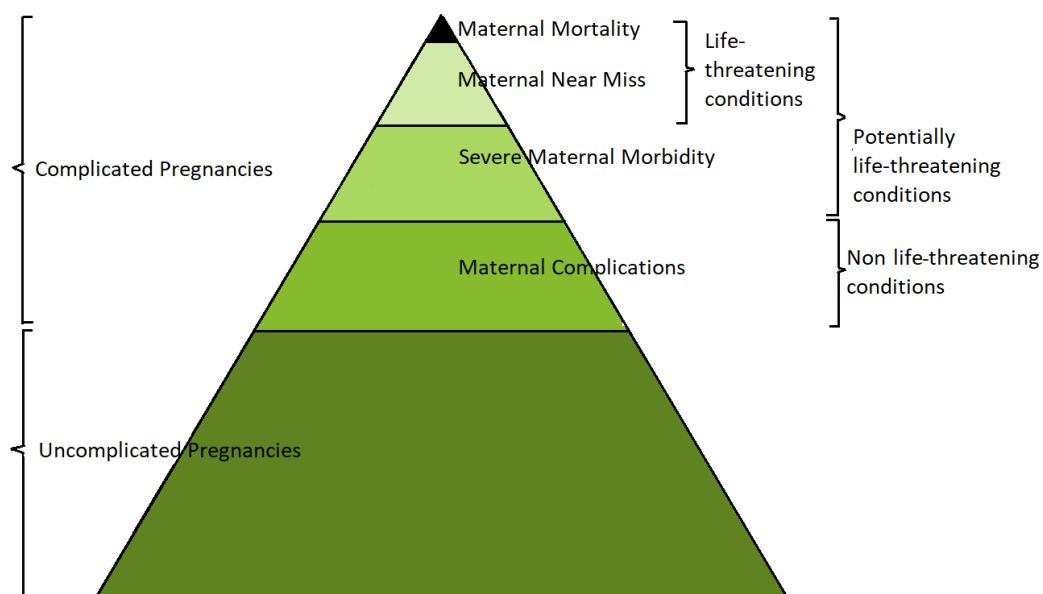
Een multidisciplinair team van experts zal zich vervolgens buigen over de casus, aan hand van de geanonimiseerde gegevens van het dossier. Tijdens deze **confidentiële nationale analyse** worden antwoorden verwacht op de vragen:

- Wat was de oorzaak (oorzaken, chain of events)?
- Welke patiënt-gerelateerde, technische, organisatorische en menselijke factoren speelden een rol bij deze maternale sterfte?
- Welke aanbevelingen kunnen we formuleren op basis van de analyse van deze sterfte?

BAMM werd in het leven geroepen dankzij het College voor Moeder en Pasgeborene, van waaruit een werkgroep van gynaecologen, vroedvrouwen en anesthesisten werd samengesteld. De methodologie werd uitgewerkt op maat van de Belgische obstetrische gezondheidszorg, met inspiratie vanuit de bestaande en goedwerkende systemen van het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk en vooral ook Italië.

De bedoeling is om:

- te leren uit die zeldzame maternale sterftes die vooral de families maar ook de betrokken zorgverleners sterk aangrijpen;
- door analyse van de gebeurtenis aanbevelingen te formuleren die niet alleen de betrokken materniteit, maar alle Belgische materniteiten ten goede kunnen komen in de kwaliteit van zorg;
- de maternale mortaliteitsratio in België met meer accuraatheid te registreren, in samenwerking met de dienst STATBEL die zich baseert op de sterftecertificaten. Het is bewezen dat bevolkingsstatistiek het werkelijk aantal maternale overlijdens onderschat tot 50% (4-5) en inaccuraat is voor het identificeren van de doodsoorzaak (6).

BAMM is het zusje van B.OSS (Belgian Obstetric Surveillance System) dat sinds 2012 ernstige zeldzame complicaties van de zwangerschap registreert en analyseert in België. Ernstige complicaties waarbij de moeder (dankzij een interventie) overleeft, komen veel frequenter voor dan maternale sterftes. Daarom zijn de zogenaamde 'ernstige maternale morbiditeit' en 'maternal near-miss' veel dankbaarder om te onderzoeken. Er zijn sneller grotere aantallen en de casussen zijn minder delicaat.

Het doel van B.OSS is eveneens om te leren uit deze zeldzame gevallen, om onze kennis te verruimen, maar ook om onze kwaliteit van zorg te verbeteren door het opstellen van richtlijnen bijvoorbeeld.

Dat drukbezette gynaecologen en vroedvrouwen op vrijwillige basis deelnemen aan B.OSS, bewijst dat er nood is aan deze kennis. B.OSS is deel van het internationale netwerk INOSS (International Network of Obstetric Survey Systems) en heeft al meerdere afgeronde studies gepubliceerd nationaal en internationaal (7-12).

Het zal voor sommige zorgverleners zeker een mentaliteitswijziging vragen, en BAMM zal nog moeten leren uit zijn kinderziektes. Desalniettemin hebben we hoopvolle verwachtingen bij dit nieuwe project waardoor België eindelijk op de kaart zal staan met een eigen 'Confidential Enquiry into Maternal Deaths'.

Meer informatie over BAMM of B.OSS kan u verkrijgen via:

karolien.benoit@b-oss.be

www.b-oss.be

www.b-oss.be/BAMM

Referenties

1. Website: <https://www.npeu.ox.ac.uk/mbrance-uk>
2. Knight M TD, Kenyon S, Shakespear J, Gray R, Kurinczuk JJ (Eds.) on behalf of MBRRACE-UK. Saving Lives, Improving Mother's Care - Surveillance of maternal deaths in the UK 2011-13 and lessons learned to inform maternity care from the UK and Ireland Confidential Enquiries into Maternal Deaths and Morbidity 2009-13. 2015.
3. Knight M, Lindquist A. The UK Obstetric Surveillance System: impact on patient safety. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol* 2013;27(4):621-30.
4. Alkema L, Chou D, Hogan D, Zhang S, Moller AB, Gemmill A, et al. Global, regional, and national levels and trends in maternal mortality between 1990 and 2015, with scenario-based projections to 2030: a systematic analysis by the UN Maternal Mortality Estimation Inter-Agency Group. *Lancet* 2016 Jan;387(10017):462-74.
5. Donati S, Senatore S, Ronconi A, group Rmmw. Maternal mortality in Italy: a record-linkage study. *BJOG* 2011 Jun;118(7):872-9.
6. Euro-Peristat. European Perinatal Health Report. Health and Care of Pregnant Women and Babies in Europe in 2010 2010 [cited 2017 July 6]. Available from: http://www.europeristat.com/images/doc/EPHR2010_w_disclaimer.pdf.
7. Vandenberghe G, De Blaere M, Van Leeuw V, Roelens K, Englert Y, Hanssens M, et al. Nationwide population-based cohort study of uterine rupture in Belgium: results from the Belgian Obstetric Surveillance System. *BMJ open*. 2016;6(5):e010415.
8. Vandenberghe G, Guisset M, Janssens I, et al. A nationwide population-based cohort study of peripartum hysterectomy and arterial embolisation in Belgium: results from the Belgian Obstetric Surveillance System. *BMJ open* 2017;7(11):e016208.
9. Langedock A, Vandenberghe G, Van Leeuw V, Leroy C, Englert Y, Debiève F, Hanssens M, Van Calsteren K, Roelens K. Eclampsie in België: resultaten van het Belgian Obstetric Surveillance System. *Gunaïkeia*. 2019 Nov; 24 (4): 6-12.
10. Vandenberghe G, De Blaere M, Verstraelen H, Van Leeuw V, Leroy C, Englert Y, Hanssens M, Roelens K. Uterusruptuur in België: resultaten van de Belgian Obstetric Surveillance System. *Gunaïkeia*. 2019 Sept; 24 (5): 5-10.
11. Vandenberghe G, Bloemenkamp K, Berlage S, Colmorn L, Deneux-Tharaux C, Gissler M, Knight M, Langhoff-Roos J, Lindqvist PG, Oberaigner W, Van Roosmalen J, Zwart J, Roelens K; INOSS (the International Network of Obstetric Survey Systems). The International Network of Obstetric Survey Systems study of uterine rupture: a descriptive multi-country population-based study. *BJOG*. 2019 Feb;126(3):370-381. doi: 10.1111/1471-0528.15271. Epub 2018 Jun 12.
12. Athanasios F. Kallianidis, Alice Maraschini, Jakub Danis, Lotte B. Colmorn, Catherine Deneux-Tharaux, Serena Donati, Mika Gissler, Maija Jakobsson, Marian Knight, Alexandra Kristufkova, Pelle G. Lindqvist, Griet Vandenberghe, homas Van Den Akker, on behalf of INOSS (the International Network of Obstetric Survey Systems). Epidemiological analysis of peripartum hysterectomy across nine European countries. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2020 May, doi: <https://doi.org/10.1111/aogs.13892>